(جملہ حقوق محفوظ)

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ؕ

ترجمہ اور اللہ کا حق ہے لوگوں پر حج کرنا اس گھر کا جو شخص قدرت رکھتا ہو
اس کی طرف راہ چلنے کی

سفرِ حج

منظوم بزبان پنجابی

از والدہ محترمہ بلقیس بیگم مدظلہما

مرتبہ

محمد خلیل اللہ غفرلہ لدھیانوی ثم السندھی مدرس مدرسہ اشرف العلوم

شکارپور سندھ

عبدالرحمن پبلشر نے چھپوا کر گوٹھ سلیم آباد ریاست خیرپور

میرس سندھ سے شائع کیا

قیمت ۳ر

شریعت تیری کے صدقے طریقت تیری کے قرباں
حرم اپنے کے گوشہ میں بٹھاؤ یا رسول اللہ

تیری دُوری سے جلتا ہے جگر یا احمدِ مُرسل
مجھے بھی باب رحمت سے بلاؤ یا رسول اللہ

آساں ہو سکرات مجھ پر تیری دعا سے یا نبیؐ
خدا تک التجا میری پہنچاؤ یا رسول اللہ

میری بگڑی ہوئی قسمت اگر کچھ راست ہو جائے
میری تربت بقیع میں کراؤ یا رسول اللہ

ترا ابیات [illegible] حکیم الامت مجدد الشریعت والطریقت مولانا اشرف علی صاحب تھانوی رحمۃ اللہ علیہ

اس دو روزہ محفل میں ہر ایک کو آنا جانا ہے
سفر کی منزل چل کہ ہر ایک کو گھر سے نکل جانا ہے

اشرف خلق حسین علی لباس بھی تجھے حق کے ولی
چلدیئے یہاں سے سبھی کہتے ہیں اب یہ کیسا زمانہ ہے

الاشرف ثم الاشرف سدا چلدیئے اس میخانہ سے
ہے توحید کے متوالوں پر اب یہ ویرانہ ہے

میری آنکھیں بہتی ہیں میرا دل پگھلتا جاتا ہے
اسی سوز و گداز کی منزل میں مجھے جاں بلب ہو جاتا ہے

میری جانگدازی جگرسوزی آشفتہ سری کیا ہو دوا
میرے زخمی دل کے چھالوں کی اکسیر اک صوت جانا ہے

میرے نفس میں شعلہ انگیزی ہے میرے سینے میں آتش باری ہے
مجھے اپنی شرر میں مرنا ہے اسی آتش میں جل جانا ہے

اے اشرف زمن عالی مکاں تیرا رتبہ کہوں میں کیسا
آثار تیرے ہیں لاثانی تیرا عزم و ہمت قلندرانہ ہے

تیری ہر ادا پہ قرباں ہوں تیری طرز گویائی پہ شیدا ہوں
دل مضطر خستہ حال میرا تیرے شعلے کا اک پروانہ ہے

ذرا نظر کرم سے مجھکو بھی مئے وصل کا جام پلا ساقی
ہے آتش سوزاں جگر میں مخفی دل خستہ بے بانا ہے

تیری مسند پہ ہوں میں قلندرا تیری مجلس یاد آتی ہے
تیرے نظم و نسق کا کیا کہنا تیرا نظم تو اک شاہانہ ہے

امداد اللہ ہے ساتھ تیرے یعقوب کی نظریں تجھ پہ ہیں
قاسم کے میخانہ کا تو اک بڑا مستانہ ہے

اے نبض شناس اس امت کے اے اشرف اپنے زمانہ کے
تیرے بعد قلوب مردہ کو ہے عشق سے کس نے جلانا ہے

یارب اختر عاجز کو بھی عشق کی مئے کا جام پلا
مجھے اپنے اس ترانہ سے امت خوابیدہ کو جگانا ہے

(نامی پریس لاہور)

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ط

نَحْمَدُہٗ وَنُصَلِّیْ عَلٰی رَسُوْلِہِ الْکَرِیْمِ اَمَّا بَعْد

حقیقتِ حال

۱۳۶۳ھ مطابق ۱۹۴۴ء میں ہندوستان کے حجاج کے شوق و ذوق کا عجیب انداز تھا۔ حالانکہ مصارف حج انتہا درجہ گراں تھے مگر بیت اللہ کے شیدائیوں نے اس کی کچھ پرواہ نہ کی اس کی وجہ یہ تھی کہ اس حج کا موقع زائرین حرمین کے لئے نہایت انتظار و اشتیاق کے بعد آیا تھا اس سے قبل جنگ یورپ کی وجہ سے حجاز کا راستہ بند تھا۔

اس حج میں احقر کے والدین محترمین مدظلہما العالی بھی زیارت حرمین شریفین سے مشرف ہوئے احقر کی والدہ ماجدہ نے اپنے حالاتِ سفر پنجابی نظم میں قلم بند فرمائے ان کی واپسی پر میں نے وہ نظم دیکھی تو پسند آئی خیال ہوا کہ یہ نظم معہ ان کی دیگر نظموں کے طبع کرا دی جائے تو اہلِ ذوق کے لئے بہتر و مفید ہوگا۔

خلیق احمد
جولائی ۱۹۹۰ء

حمد و صلوٰۃ

اول صفت ربّ دی کیتے جس نے خلق بنایا
اول سب تھیں عرشاں اتے احمد نام سجایا

آکھ صلوٰۃ سلام ہزاراں اوس نبی دے تائیں
جیہدے اتے رحمت بھیجے آپ خداوند سائیں

خاتم نبیاں دنیا اندر سب توں پچھے آیا
پُت عبداللہ پوتا مطلب حضرت آمنہ جایا

پر مرتبے اندر سب تھیں اعلیٰ اُس دا شان بنایا
وچ حیاتی عرشاں اتے سد معراج کرایا

پھر چالے یار نبی دے بانی تائیں جو ہیں تھم اسلامی
جان تصدق کیتی اوپر دین صدامی

مرشد دی تعریف کراں پھر جیہدا شان سوایا
دنیا اندر آکے جس نے اعلیٰ رتبہ پایا

اشرف علی ہے نام پیارا جانے عام لوکائی
کتنا بھوں دے فیصلے اندر ساری عمر لنگھائی

مولانا ہے وچ ربّ دی طرفوں بن مجدّد آیا
واہ وا خدمت دین دی کیتی سوہنا کم چلایا

بے ٹھوڑ کتاں تصنیفاں اُس دیاں دینی حکم سنائے
مشکل مسئلے مومناں تائیں کر آسان وکھائے

اور واقف سی اوہ شرع تھیں حاذق وچ زمانے
عالم فاضل کل علم دا حافظ بھی قرآنے

ہر کم اندر ڈرے خدا تھیں نال سلیقے کردا
مسکیناں تے رحم کماوے اوہ اللہ دا بردا

پورے دی پابندی کردا جیہو نکر حکم خدائی
تے دنیا والی حرص نہ رکھے اللہ دا شیدائی

تیرہ سو سن باسٹھ ہجری ۱۳۶۲ جد فی اللہ حکم سنائے
اُنی سو ترتالی ۱۹۴۳ عیسوی مومن بنیے آئے

پندرھویں شعبان ماہ رجب دنیا چھوڑ سدھائے
آکھ لبیک خدا دے حکموں جنت ڈیرے لائے

یارب صدقے نبیاں ولیاں جو محبوب ہیں تیرے
کریں مقاصد پورے سارے دین دنی وچ میرے

مقصود اور دُعاء!

پاک الٰہا شاہنشاہا بھیج کے دل مینوں
کراں طواف بیت اللہ دا سب تعریفاں تینوں

لیکے بوسہ حجر اسود دا مست الست ہو جاواں
پیواں جا کے زمزم چاہ تے سجدا سر نے پاواں

سر منہ رگڑاں تیرے در تے رو واں کر اہ و زاری
نامہ کالا میرے عملاں والا دھو ویں یا رب باری

مکے مدینے والے شاہ جو ہیں محبوب او تیرے
در اُسدے تے حاضر ہو واں کراں مدینے ڈیرے

رو رو کے میں کراں دعائیں اُٹھ اُٹھ وقت سحر دے
بخشیں رب باطاقت مینوں خاطر ایس سفر دے

میری دُعا کی قبولیت اور چند سال کے بعد حج کی اجازت

چڑھیا ماہ رمضان مبارک ہو یاں قبول دعائیاں
سُتے بخت جگائے مولا تے خوشخبریاں آئیاں

کئی سالاں توں جنگ سبب سی ستہ بند حجازی
مومن مسلم مل کر سب نے کیتی عرض گذاری

کر اعلان حکومت دتا کھُلا راہ حجازی
دے توفیق بلاوے اوتھے آپ خداوند قاضی

مُلکاں دے وچ دھماں پیاں مومن دین سوائے
قسمتاں والے ہیں ٹُر چلے جہیڑے رب بلائے

سفر حج کو روانگی اور حالات سفر

۱۳۶۳

تیرہ سو ترسٹھ ہجری گھر تھیں ہوئی روانی
اُٹھ شوال نے بدھ دہاڑے داوا شان گرامی

کراچی جا اکٹھے ہوئے حاجی کیمپ وچہ سارے
نال خوشی دے لاون مومن اللہ اکبر نعرے

ہندوستان حکومت کیتا تکلیف ذرا نہ ہوئی
غسلخانے پاخانے نلکے سب تیار کیتو ئی

پہنچ چھ روز کراچی ٹھہیرے سنے ریڈیو خبر سنائے
جو قانون مقرر ہوئے سارے حال بتائے

ٹانگیاں لے کے سواری طرف بندر دی آئے
ہوئی تلاشی سیٹی دی اُٹھ گئیاں نوٹ گنائے

پاسپورٹ ہتھ پکڑے سبھناں جیوں اعمالاں نامے
پُل صراط تے قیامت وانگوں ہر کوئی اُسنوں جانے

جہاز اندر بسم اللہ پڑھ کے ہر کوئی حاجی چڑھیا
برکت ایس کلاموں رہیا جاوے بیڑا اتریا

بسم اللہ مجرٖیہا پڑھ کے دتا چھوڑ وطن نوں
ستویں دن جا خشکی ڈٹھی لنگھ سنتے وچہ عدن نوں

ستویں دن عدن تے پہنچے دسویں کامرانے
بارھویں جا یلملم پہنچے حاجی لوگ ربانے

سمندر پانی رنگ برنگا کتنے ہرا کتنے کالا
کتے دور نے نظریں آوے ہر جا پیا ہو حالا

وچ جہازاں کھانا ملدا چاول سبزیاں نالے
آلو گوشت چاول تے چائے بھر بھر پین پیالے

فسٹ کلاس دا درجہ بندے بہتی قیمتاں والے
کھانے رنگ برنگے کھاندے تیز مصالیاں والے

غسلخانے پاخانے نلکے سب موجود اہیائی
مٹھا پانی پین نوں بندے نیندے وچ صراحی

دسویں دن جہاز چلیندا جاوے شہر کامران آیا
بیڑیاں اتے چڑھ مسکیناں آن سوال سنایا

منگن خیر خیراتاں آ کے کرن سوال نمانے
گھوگے کوڈے ویچن والے حاجیاں نے لیجانے

بارھویں دن یلملم پہنچے حاجی سارے بھائی
بنھ احرام تے نفلاں پڑھدے پھر لبیک بلائی

سمندر پانی نیلا ہے اوتھے بندر رنگ برنگے
بھائے تک ہیں بدعملاں دے ہر کوئی تھر تھر کنبے

کھڑا جہاز سمندر وچ بیڑیاں جدیوں آون
بدو لوگ اسباب اٹھاون نالے لبیک بلاون

سب سامان جو بیڑیاں والا جدے جا رکھاون
خچر والی گڈیاں اُتے معلماں دے گھر جاون

انہاں دے گھر راحت کیتی جا کر چار دیہاڑے
سب کجھ حاضر کیتا اونہاں چراغ مکان چپاڑے

مکے جانے جاون خاطر پھیر سواریاں آیاں
اٹھ کجاوے موٹر لاریاں اس جا حاضر پایاں

دو تن گھنٹے لاریاں پیندا جدیوں مکہ سارا
قدر اک میل ہے پہلے وند اباب مکے دا پہیلا

بیت اللہ میں حاضری اور عمرہ کا ادا کرنا

طواف قدوم تے عمرے خاطر بیت اللہ ول آئے
شوق دلاں دے پورے ہوئے داہ وا فضل خدائے

پھیرے سٹ لیاون حاجی تے تکبیراں کہندے اللہ اکبر نام تیرا جو دشمن چڑھدے لہندے
پڑھن دوگانہ وچ حطیمے وڈا افضل غفاری چھم چھم برسے رحمت ربدی کرم کیتا بادشاہا
مقام ابراہیم دے اندر خلق اکٹھی ہووے نماز پڑھے کوئی ہتھ اٹھاوے کوئی سجدے وچ روے
زمزم پچھے مسنوناتاں پڑھن نماز قطاراں باب بیت اللہ سہماں اگے کردیاں شکر ہزاراں
ہتھ اٹھاون جھولیاں اڈن یا رب بخش خطائیں بخشیں ماں پیو پیر سائے نالے سر دے سائیں
بخشیں ربا مومن سارے حج طواف جو کردے عاجز بندے تیرے سائیں بیاں تکے در دے بردے
صفا مروہ وچ اس توں پچھے دوڑن حاجی سارے نٹھے جاندے کرن دعائیں خوف اللہ دے مارے
اوتھے دسیے چوٹیوں ننگے پھردے وانگ یتیماں کرن گدائی در تیرے تے پاویں خیر کریماں
نیویں جاون دوڑن جلدی جیویں حکم الٰہی نوں بی بی ہاجرہ دوڑ کے ایتھوں پاس پتر دے آئی
واہ سبحان اللہ ایہہ سنے کیسا بھاگیں بھریا حضرت ہاجرہ نے جس جاتے ڈیرا آکے دھریا
اسماعیل پیارا تسنا زمزم والی جاتے۔ نیویں جا وچ دوڑے بی بی دیکھے اٹھنوں آکے
صفا مروہ توں فارغ ہویاں عمرہ کامل ہوندے چھڈ احرام حلالی ہوون جنہوں لائق ہوندے
احرام عمرے توں باہر آون حج تمتع والے جنہاں قران دی نیت کیتی رہندے اوسے حالے

بیان حج اکبر

چنددوں اٹھ تاریخ جہاں دے احرام بنھن سب حاجی بول لبیک منیٰ نوں جاندے رحمت ہوئی خدا دی
پڑھدے پنج نمازاں اوتھے صبح ہوئی اٹھ جاندے تمبو پٹ منیٰ دے بوہیوں وچ عرفات لیجاندے
قافلیاں دے نال معلم ہوندے پہنچدے سارے حاجیاں دے کم اوہناں دے ذمے کردے نمبر وارے
منڈاں گھنٹیاں اندر اوتھے خلق جمع ہو جاندی گویا دن قیامت دسدا عقل ہو ماغوں جاندے
جبل رحمت دے اردے گردے حاجی کرن دعائیں دین ایمان سلامت رکھیں یا رب مڑ دیاں نتائیں

رحمت دی امید لا کے ہتھ بندے کھڑے سکدے بخشے ہوون جرم اساڈے خالق ستر جنہار دے
مزدلفہ دی بعد غروبوں حاجی کرن تیاری اگلا کھو نیاندی کرن اسواری کوئی پہنے وچ لاری
مزدلفہ وچ پہنچن حاجی کنکراں چگن وچہ جائے ساری راتیں کرن دعائیں خوف خدا دے مارے
صبح ہوندے تے چھٹن توپاں خوشی ہوندے دل ہردے وضو ساز نمازاں پڑھدے وحدت دا دم بھردے
آپو آپ سواریاں اتے پھیر منیٰ ول جاندے کنکریاں جمرے تائیں پھیر قربانی دیندے
کرن حجامت کپڑے بدلے مرداں ہور زناں دے چھڈدا احرام سبھوں تے پھر مکے ول جاندے
عید ہار ہوندے اسی دن جدوں مکے ول جاون کرن طواف زیارت والا پھیریاں سب لگاون
فارغ ہو گئے بیت اللہ توں پھیر منیٰ ول جاندے خوشیاں حد حساب نہ کوئی فرحت وچ دلاں دے
دوجے روز چلاون کنکر تنہاں جمریاں تائیں تیجے روز بھی ہو حالت جیویں کر دسیا سائیں
رمی رودی خاطر اوتھے تن دیہاڑے رہندے رہا پھیر لیا دین ایتھے سارے مومن کہندے
تیرہویں چنددوں پیشیوں پچھے ہاں منیٰ نوں آون طواف وداع دی خاطر حاجی سارے مکے جاون
کھوتے ویرہ وزہن مکے وچ سب بندے رحمانی جا میقاتے لیاون عمرہ شوق جنہاں دل جانی
مومناں تائیں آکھ سنایا حج والا سب حالا بیت اللہ دا آون لگا وقت جدائی والا
پھڑ دروازہ بیت اللہ دا اٹھے سائیں روندے وقت وداع وانڈرے آبا خون جگر دا پیندے
الٹے پیریں واپس ہوندے بہت دعائیں کردے باب وداع تھیں لنگھ سارے عجز نیازاں کردے
باب وداع وچ رندے عاجز سنتر بین سٹر کدا ٹھنڈے ساہ بھر ندے سارے تن وچ جگر تڑپدا
بیت اللہ نوں ویکھ رجدے اکھیں نیر نہ سکدا زاریاں کرے قبول خدا تو ستار جنہار فلک دا

اوسے روز مکے نوں چھڈن عاجز حال ننانے
چک اسباب چلن سب حاجی لاریاں جس ٹکانے

سفرِ مدینہ منوّرہ

پڑھ درود نے کرن سواری روشن ہوون سینے　　قسمت اج لیجاوے ساہنوں جتھے لعل نگینے

لاریاں اُٹھاں وانگے قافلے طرف مدینے جاندے　　وچہ حضوری حاضر ہندے چنگے بخت جنہاندے

رستے وچ سواریاں اٹھکن کرن نماز ادائی　　روٹی پانی جدیوں لیندے حاجی سارے بھائی

ہر ہر منزل اُتے تھندے بدو یا بچھ شماراں　　طرف مدینے جاندی خلقت کھڑ رہیاں گلزاراں

تِن دن راتاں لاریاں چلن گونج درودوں پیندی　　ہادی دا گھر نیڑے آیا ساری خلقت کہندی

دل تڑپے تے اکھیاں ترسن کدوں مدینہ دسدا　　مولا آپ ملاوے ساہنوں شافع روز حشر دا

ترلے تڑپ کے پینڈا اکدا آخری منزل اوندے　　ذوالحلیفہ نام ہے سدا بشر علی بھی کہندے

ذوالحلیفہ توں جد نکلن سبز گنبد دس آون　　عاشق ہندے تے جاون سارے لاریاں تک کھلیرون

تڑپ سواریاں ترن سارے روندے زاروزاری　　یا نبی اللہ کرم کمایو عاجز امت ساری

پھیر سواریاں نے چڑھ بیندے رو کے منہ دھوندے　　اج مہمان چلے گھر جسدی شاہی ہندے لہندے

سواریاں تیز کریندے سارے پڑھن درود سوایا　　شوقوں جان چلی وچ دم دے ہادی دا گھر آیا

کھاون پیون کجھ نہ سجھے کدوں زیارت کریئے　　مدینہ والیاں گلیاں دے وچ پیر کدوں جا دھریئے

گردن کڈھ کڈھ لاریاں وچوں ویکھن گنبد پیارا　　سوہنا شہر مدینہ آیا جتھے نبی سہارا

لاریاں اُڈ کھلوندے سارے وچ میدان مدینے　　اک میل دا رستہ وکھوں جتھے ماہ جبینے

حاجی لوگ ناواقف ہندے اوس ملک دے حالوں　　معلم ہندے حاضر اوتھے سارے استقبالوں

کھوتیاں والیاں گڈیاں اُتے چک اسباب لجاندے　　داخل ہندے وچ مدینے جتھے سرور رہندے

سوہنی ہوا مدینے والی مٹھا ٹھنڈا پانی　　بھکدے کجھ ہوٹلیں جا کے اوتھے نال یقین بچھانی

دینہ باعدلی دتی ہوندے حاجی لوگ جو اوندے　　گلیاں کوچیاں وچ حرم دے سب درود پڑھیندے

رکھ اسباب لگا دن تالے کر دے غسل شتابی　　پہن پوشاکاں حاضر ہندے جتھے سوہنا ہادی

دروازے تے بیٹھے ہندے نعل (جوتی) سنبھالن والے　　ٹکے پیسے دے عوضوں کردے جوتی اُنہاں حوالے

دربارِ نبوی ؐ میں حاضری

پڑھن درود ہزاراں پیغمبر دی سارا بدن تھراوے　　یا نبی اللہ تیرے باہجوں کیہڑا درد ونڈاوے

فجر ظہر عصر تے مغرب کرن زیارت جاندے　　حاضر ہندے وچ حضوری وروا حال سنوندے

عیباں بھرے گناہیں آئے در تیرے تے سائیاں　　کرو دعا خداوند بخشے ساڈیاں کل خطائیاں

مومن تڑپن جیویں کر تڑپے دیوے تے پروانہ　　سپاہی نیڑے ہون نہ دیندے جتھے نبی یگانہ

تو سرتاج دوعالم نبیا! میں بلہاری جاواں　　حاضر ہوئے وچ قدماں دے اپنا حال سناواں

ساہنوں ماندے بدل وانگوں برسن نین نبیا!　　رحمت نظر اٹھا اکواری میرا دیکھ قضیا!

بینوں ناں ہے تیرے اُتے جھڑک نہ دور ہٹائیں　　روز قیامت عاجز تائیں کوثر جام پلائیں

روضہ تیرے ہووے جلوہ تیرا صدقے واری جاواں　　رخ دیاں لواں دعائیں جعفر قدمیں خاک ہو جاواں

دارالامن تیرے گھر نوں کہندے کیونکر بھلا نہ ہوسے　　مرشد سدا رہا سننہ سے زنگ دلاں دے دھووے

عمر پنجاہاں سالاں گذری اج ڈٹھا گھر تیرا　　ماں دے بیٹیوں جیہے جبدن نام پیا کن تیرا

میرے آقا تیرے مولا شافع روز حشر دے　　تیری وچ جدائی نبیا دل زیاں تن پرزے

دل چاہے میں توڑ ٹھاواں بند صبر دے سارے　　پر ایہہ حکم الٰہی ناہیں کون کوئی دم مارے

رہبر میرے تیرے باہجوں کسنوں کوک سناواں　　روز قیامت در اللہ تے کون وسیلہ ہاوان

تیرے باہجوں ہور نہ کوئی کیہڑا آن چھڈاوے　　سارے کہن محمد سرور ترس کرے گل لاوے

تیرے باہجھ پیغمبر میرا کوئی وسیلہ ناہیں　　پھڑ کے باہوں امت اپنی وچ فردوس پہنچائیں

ڈھکا ڈھہن سرورا میں تیوں غمخوار غریباں　　ساری عمر تکھوں در طیبا تیرا اہلِ نصیباں

ڈر تیرے تے کھڑی بھراواں نیناں جھڑ باں لائیاں
یانبی اللہ کرو دعائیں ایمان سلامت جاوے

وچ قبر دے کہن فرشتے کیہڑا رب ہے تیرا
بندیاں دی محتاجی کولوں اللہ پاک بچاوے

بخشے اللہ پیر میرے نوں دینی فیض ہے جس دا
یانبی اللہ کرو دعائیں بخشے میرے گھر دے

بھائی بہن پھوپھی ماسی ماموں چاچے سارے
یانبی اللہ کرو دعائیں رشتے دار جو میرے

یانبی اللہ کرو دعائیں عاجز امت تیری
یانبی اللہ کرو دعائیں مومن ہوون وڈھیرے

نذراں کرو منظور سرورا صدقے پیاریاں آلاں
بیٹھن یار نبی دے گرد ے جیوں چند گرد ستارے

دین تیرے دے پودے ربا شیر بہادر حامی
پُت بھتیجے مارے ایہناں دین نبی دے یاروں

سوہنی شکل نورانی چہرے منہ وچ ذکر الٰہی!
جاوے یار نبی دے پیالے چوہاں فضل ربانی

دو بہادر ستے ہوئے روضے حضرت والے

یانبی اللہ کرو دعائیں بخشے رب خطاواں
وقت نزع دے شر شیطانوں خالق آپ بچاوے

یانبی اللہ ساقی ہووے اشہد کلمہ تیرا
بدیاں طرفوں پھیرے سانوں نیکی طرف لگاوے

حکیم الامت سدیا جاوے اشرف نام ہے سدا
مان ہکو شوہر بچیاں تائیں ہور پڑوس چوگردے

بخشیں یا سبحان تائیں ہور استاد سہارے
شاغل ہوون نیک کماں وچ کرن بہشتیں ڈیرے

بحر گناہ وچ روڑدی ندی اس عاصی دی بیڑی
چھوڑن کفر نے کلمہ پڑھدے ڈردے آون تیرے

آغوش نبی دے سُتے ہوئے جو سید ابرار ان
مسجد نبوی اندر رہندے فرشتے کرن نظارے

پھر تلوار فولادی ایہناں کڈھیا کفر تمامی
شیطاں ڈٹھے مول نہ جاندا لنگن جس بازاروں

رب سولی نہ منتی جہیڑے کردے مار تباہی
محرم راز نبی دے ہیں اوہ خاص ولے دے جانی

دنیا دے وچ ہے اکٹھے ہن بھی اوسے حالے

لکھ درود سلام ہزاراں نبی اتے اصحاباں
ساریاں لکھ لکھ ہوون صلواتاں آل اتے ازواجاں

روضہ انور سے جدائی ہندوستان کو واپسی

ہویا حکم حکومت وقتوں کر دو رباطاں خالی
چھوڑ مدینہ چلن حاجی روندے تے کرلاندے

یانبی اللہ کرو دعائیں اوگنہار میں چلی
بندر بدے لنگ بسے لگے کوئی ہسدے کوئی روندے

کیویں کر جاواں ملک اپنے نوں چھوڑ ولیں میں تیری
ہتھ ماں تے تلیاں پائن اکھیاں پٹ پٹ ویکھاں

تن تیچ جگر تڑپدا میرا جیوں مچھلی بن پانی
سدیں پھیر نبیا جلدی چھیر سمندر آواں

لے ہٹکورے روواں حضرت ہوئی مثل سودائی
قدم تراں دو گھڑیاں اٹکاں رو رو کے پچھتاواں

صبر میرا اج چھوڑ گیا ئی کس نوں سد بلاواں
رو رو رخصت ہوندے حاجی چھوڑن اج حرم نوں

مسجد نبوی وچوں نکلن مومن ایسے چلے
نکل دیلنرا اور پیغمبر دی رو رو کرن سلاماں

چک اسباب مزدور لیجاندے سواریاں والی جائے
شتراں ہنڈا بار چاہاندا مینوں جٹے تائیں

کجھ ہاٹھے رہن جدہ وچ سب جمع ہو جاندے
کل سامان معلماں دے گھر رکھن آندے جاندے

چلے طرف جدے دی سارے چھڈیا ملک مدینہ عالی
ٹرنے ویلے پیغمبر نوں لین اجازت جاندے

ہند نکمے دے وچ جا کے تڑپے جان اکلی
عاشق جیہڑے چھوڑ مدینہ ہنجو ہار پروندے

جھولا جھلے درد غماں دا ہجر تیرے نے گھیری
آہ روضے دی جالی تیری پھیر کدوں میں ویکھاں

تیرے باہجوں کون سنے ہن میری دکھاں والی
نعل جوتی مبارک ملے جے مینوں چم اکھیں نال لاواں

تن دی طاقت عقل دماغوں چھوڑ گئی ہو راہی
گھر تیرے نوں کیونکر چھوڑاں دیکھ ہے دل جاواں

لگن تیر جگر وچ کیہر قدم جاں باہر پاواں
جیون عیباں داں بکرا ی بلبل چھوڑ رہے ویں چمن نوں

نال رومالاں اکھیں پونجھن نکلن در تیرے بلے
نبی خدا دے پھیرایا ہو قدماں وچ غلاماں

شالا رب بیاتی دیوے خبریں پھیر لیائے
تن دن رات چلیندی لاری کھڑدی جا کے جائیں

ٹکٹاں ہون حکومت ہتھیں حاجی واپس لیندے
پھراں والیاں گڈیاں اتے طرف بندر دی جاندے

ہے مدفون جدے دے اندر مائی سب جہاندی — اتھے خلقت سارے دنیا دی اوتھے کرن زیارت جاندی
جدے والے بندر اُتوں بیڑیاں دے وچ بہندے — قدر دو میلاں چلے بیڑی پھیر جہازیں بہندے
بیڑی آن مقابل ہووے جیہڑے جہازاں پوڑی — پاسپورٹ پاس دیکھن اوتھے چڑھ نہ سکدے چوری
بچھا مصلے بہندے حاجی ذکر الٰہی کردے — پڑھن نمازاں تسبیحاں کردے جاون سمندر تردے
محمدی بیڑا تردا جاندا وچ سمندر کالے — ایس طوفان اندھیرے وچوں رب بن کون سنبھالے
سمندر پانی کوڑا انتہایت نہ کیتی جاوے — ٹھہرے اوتھے بیڑے بند موت جنہاں دی آوے
جدیوں چڑھ کراچی آیا قافلہ حاجیاں والا — بندرگاہ وچہ خبراں ہویاں کھل گیا سب حالا
اللہ دے گھر وچوں آئے حاجی لوگ ہزاراں — نکل جہازوں بندے رب دے شکر کرے کوئی باراں
بگھیاں ٹانگیاں والے سب نوں حاجی کیمپ پہنچاندے — نال تسلی سیر کراچی کر کے گڈی ول جاندے
حاجیاں ٹکٹاں لیاں اُتے ڈنا لکھ سپاہیاں — رش نہ ہووے بہتی ایتھے دیون نیاز نبھائیاں
اپنے اپنے اسٹیشناں اتے جیہڑے حاجی آئے — استقبالوں آئے مومن اتے پھلاں ہار پہنائے
نال تحمل شوکت شاناں حاجی لوگ لیاندے — ملدے مومن رستے اندر دعائیں خیر کراندے
پڑھ بسم اللہ حاجی لوکاں گھر وچ قدم ٹکایا — پڑھن دوگانہ کرن دعائیں تیرا شکر خدایا
درد فراقوں سیجھی ہووے من بلقیس بیچاری — رہا ہیری پھیر لیاویں گھر اپنے دل داری

نظم در شوق بیت اللہ

بیت اللہ دی کشش ہے دل تیں کھچدی ہر دم میتوں — وچہ مطاف ہے اللہ اللہ یاد کرن سب تینوں
رکن یمانی نوں ہتھ لوندے چمدے حجر اسود نوں — سرخی مائل نور چمکدا دسدا ہر بشیر یوں
پکڑ دہلیز بیت تیری دی روندے زاروزاری — معاف کریں تقصیر اساں دی یارب پاک غفاری
جھلمل جھلمل پیا کردا اللہ اللہ دسدا — محمد الرسول اللہ وچ لکھیا جیہڑا دل نوں کھسدا

کالا پردہ بیت اللہ دا چمکے نور تجلے — حاجی وچ مطاف دے روندے پاون خیر توں اللہ
ختم طواف تے نفلاں پڑھدے وچ حطیم پیاری — اکثر ابراہیم مصلے مڑ کر بہندے زاری
وقت نمازاں وچ حرم دے سپاہی کم ہو جاندے — صلوٰۃ صلوٰۃ سپاہی بولن سوٹیاں آکھڑ کاندے
دن تے راتیں وچ حرم دے سپاہی پھیریاں پوندے — وقت نمازاں سوندا جیہڑا اگھر دن پکڑ ہوندے
مطاف کنارے زمزم چشمہ رب دا حاجی پیندے — وضو کر بیٹھے ستے پوندے حمد الٰہی کہندے
ماون کھودی بنتا چیری اوپر لوہے جالی — چھ ست ٹوٹیاں چلن اوپر وچ مشین نرالی
وچ مکان دے زمزم پیارا دروازے کھڑا سپاہی — اتی نہیری بینٹ دیندے کر دے بہت صفائی
نال دیواراں زمزم والی کوٹھیاں اٹھ بنایاں — زمزم نال لبالب بھریاں قسمتاں رب جگایاں
حرم شریف دے باہرے انجمنیں اٹھ حوض بنائے — زمزم بھریاں ٹوٹیاں لائیاں حاجی خوش ہو آئے
پہلے وقتاں اندر حاجی بڑی تکلیف اٹھاندے — پیہر کھاندے مال کھاندے بدو لوگ ستاندے
کھوتیاں اٹھاں والے ویلے گذر گئے ہن سارے — موٹر کاراں بساں لاریاں چلن ہر بازارے
ابن سعود نوں جم جم جیویں تیریاں دور بلائیں — حاجیاں جاندی توں کرن حفاظت دیوے نہ بیداں

نظم در اشتیاق روضۂ انور

چڑھیا چن مکے دے اندر دو جگ وچ روشنائی — جن انسان ملائک صدقے ہے محبوب خدائی
نبیاں دی سرداری جیہڑی اوہ سردار انوکھا — سنت اس دی محکم پکڑے جاوے جنت سوکھا
میں قربان نبی یتیمیں والاں جند پیاری — اللہ فضل کرے دے تیرا جا دیکھاں اک واری
بپتیاں کھول سناواں رہبر کالے دفتر میرے — نام خدا دے سن لے عرضاں آن ٹھگی در تیرے
دل چاہندا ہے پھڑ جالی روواں اپے پھڑن نہ دیندے — اوہنوں گل خلاف ایہ آہی سارے عالم کہندے
سوہنے شملے والیا شاہا واہ تیری سرداری — صدقے تیرے میں عاجز تے رحم کرے رب باری

کالی کملی والیا عربی تیرا حسن دلارا — تیری نظروں قمر فلک دا ہویا پارہ پارہ
ٹھنڈے ساہ بھراں نہ اتیں اکھیں وگن پھوارے — تن وچ گھراں روح شہر مدینے دلبر دے دربارے
لے ہٹکورے رواں بیٹھی کوئی پیش نہ جاوے — مدنی والے دے در تے کون مینوں لے جاوے
توں واحد لاشریک الٰہی تیری سچ خدائی — فضلوں بھیج مدینے مینوں جان لباں تے آئی
کوک کراں فریاد الٰہی تیں گھر کمی نہ کائی — اکھیں نال دکھا بیت اللہ جیدی سخت جدائی
صدقے جاواں بیت اللہ توں گھماں ہو پرواناں — پڑھ تکبیر لواں حجب بوسہ حجر یا عالی شاناں
کالے پردے بیت اللہ دے کالک دل دی دھوندے — عاصی بندے لب سچے دے لے پردہ سر روندے
پھڑ دروازہ بیت اللہ دا رواں ہو دیوانی — ہووے صبری چاہ تے جاواں پیواں زمزم پانی
جوڑاں ہتھ خدا دے اگے جیہدی صفت قدیمی — فضلوں آپ دے کھلے مینوں دروازہ ابراہیمی
ہند ملک دے باغ باغیچے دل نوں ذرا نہ بھاندے — کالے جبل جو شہر مدینے ٹھنڈ اکھیاں نوں پاندے
میں سنیا اوہ شہر سوہنا وسدا شہر مدینے — جس دا ناں لیاں ٹھنڈ پیندی ہر مومن دے سینے
میں سنیا اوہ ہر میرا سندا کل دعائیں — رو رو حال سناوے امت اول آخر تائیں
میں سنیا محبوب خدا دا منگدا فضل الٰہوں — امت دے حق کر دے عائیں اللہ دی درگاہوں
نے درخواست سید عطاں دی در تیرے تے آئی — کر دے دعا میرے حق اندر یا محبوب خدائی

نعت شریف

محمد کی فدائی ہوں محمد رہنما میرے ! — میں امت ہوں محمد کی محمد پیشوا میرے
خدایا کھینچ دے مجھ کو مدینے کی طرف جلدی — میں اپنا حال بتلاؤں تو ہاں غمخوار ہیں میرے
محمد کی جدائی کے سہوں میں کب تلک صدمے — ٹھنڈک میری آنکھوں کی وہ نور بصر میرے
نکیرین آکے مرقد میں جو پوچھینگے کہ مَن هٰذا — کہونگی ابن عبد اللہ محمد مصطفٰے میرے

تیرے صدقے میرے آقا تیرے قدموں کے صدقے سے — خدا دھووے سبھی قبر سیاہ کاری جو ہوں میرے
میرے چھوٹے بڑے شیدا ہیں تم پر یا رسول اللہ — میری اولاد قربان اور فدا ماں باپ ہیں میرے
میں کہتی ہوں یہ درد کر سنو اے قافلے والو — مجھے بھی ساتھ لیجاؤ وہاں سردار ہیں میرے
جماعت مسلمانوں کی سبھی لبیک کہتی ہے — چلے مہمان گھر اس کے جو سید ابرار ہیں میرے
محمد کی شفاعت کی سبھی امید رکھتے ہیں — گروں گی میں بھی قدموں پر کہ شافی ہاتھ ہیں میرے
محمد تیری گلیوں میں پھروں گی مثل مجنوں میں — کہ حجرہ میں خوابیدہ حبیب معراج ہیں میرے
میں کہتی ہوں کہ اے لوگو مجھے للہ بتلاؤ — کہ ختم المرسلین کا گھر ساقی کوثر جو ہیں میرے
شہنشاہوں کے شاہوں سے یہی ہے آرزو میری — بلا لو اب مدینہ میں کہ دم دو چار ہیں میرے
شہ لولاک کی ہستی منقش دل پہ ہے میرے — حرم کے پانچ دروازے مفرح قلب ہیں میرے
خوشا قسمت کبوتر ہیں جو مجھ سے لے گئے بازی — گٹکتے بولتے صل علٰی ختم المرسلیں میرے
میری ڈوبی ہوئی کشتی خدایا بحر عصیاں میں — نکالینگے میرے آقا وہی ہیں ناخدا میرے

نعت شریف

خوشا قسمت جو جاؤں میں مدینے کی گلی دیکھوں — مجھے بھی اپنی ہمسائی بناؤ یا رسول اللہ
تڑپتی ہوں بلکتی ہوں محمد نام لے لے کر — سبز گنبد کا نظارہ کراؤ یا رسول اللہ
میں لیکر خاک روضے کی ملونگی اپنے چہرے پر — مجھے بھی اپنی دیوانی بناؤ یا رسول اللہ
نہ ہے قسمت جو دیکھوں میں روضہ انوار کی سبز جالی — مجھے بھی اپنی چوکھٹ پہ بلاؤ یا رسول اللہ
تصور تیری مسجد کا تخیل تیرے منبر کا — خدارا خواب میں جلوہ دکھاؤ یا رسول اللہ
بہاؤں اشک آنکھوں سے مقابل ہو کے یا حضرت — خدا سے مغفرت میری کراؤ یا رسول اللہ
میرا دم گھٹتا جاتا جاں بلب ہے پیاس کے مارے — مجھے بھی جام کوثر کا پلاؤ یا رسول اللہ